

Хліб – усьому голова

Руденко І.І.

Вчитель початкових класів

Городищенської ЗОШ І-ІІ ст..

Мета: виховувати шанобливе ставлення до хліба, до людей, які доклали праці в народження хліба. Викликати інтерес до історії свого народу, його звичаїв, обрядів і традицій, бажання доторкнутися до народних джерел. Розвивати кругозір дітей, збагачувати словниковий запас. Вдосконалювати навички виразного читання прозових творів. Розвивати пам'ять, мовлення дітей. Виховувати любов до пісні. Вчити виконувати авторські і народні пісні, правильно розуміти основну думку твору, виробляти навички передачі емоційного тексту.

(На дошці плакат з написом „Хліб – усьому голова”. Кімната прикрашена вишитими рушниками, на дошці розміщені ілюстрації альбому „Як до нас приходить хліб”. На столі хліб-сіль на рушнику, виставка хлібо-булочних виробів).

Хід заходу

Хліб на столі – велика радість людям!

Свіжий, духмяний, він увібрав у себе тепло сонця, всю щедрість матінки-землі, всю наснагу й невтомність людської праці.

Хліб! Яке щире і тепле почуття поваги викликає це слово в серці кожної людини.

З давніх-давен ведеться в Україні, що хліб у хаті – то багатство, сіль – то гостинність і щирість. Нашу Вітчизну здавна називають хлібним краєм, бо люди, що жили тут, - українці, були великими працелюбами, вміли гарно обробляти землю і ростити на ній хороші врожаї. Для нашого народу хліб був не простою стравою – це була основа його життя і найдорожча святиня.

За давнім звичаєм у кожній хаті мали лежати на столі хліб-сіль. Зайдеш – і одразу видно: тут радо почастують гостя званого і нежданого, людину подорожню. А ще було таке повір'я: “Хліб на столі – Бог у домі”.

В усі часи хліб берегли. Він з людиною від народження і до глибокої старості. Він єднає людей.

Візьму я в руки хліб духмяний,

Він незвичайний, він святий.

Ввібрав і пісню, й працю в себе,

Це хліб рум'яний на столі.

Йому до ніг вклонитись треба,

Він скарб найбільший на землі.

Чи знаєте ви як пахне життя? Давайте затихнемо на хвилику і відчуємо цей запах... Це пахне хліб. Неповторний запах робить хліб живим, частиною душі кожного з нас.

А початок хліба – маленька зернинка. Зернятко хліба нагадує дитину у сповитку. Це іскринка життя, джерельце життя у згорточку.

Жито-жито! Немала і неблизька дорога від зернин розсипчастих малих

До буханки хліба золотого, до крайчика в руках твоїх.

Сьогодні ми з вами помандруємо з маленьким зернятком, прослідкуємо, яку далеку дорогу доводиться проходити йому до великої круглої паляниці.

(Розповідь супроводжується ілюстраціями з альбому „Як до нас приходить хліб”, підкріплюю віршами, легендами, спогадами старих людей.

А щоб перевірити, чи всі мене добре зрозуміли і чи уважно слухали, пограємо у гру „А що потім?” Гру починаю я.

- Для того, щоб виростити гарний урожай зерна треба спочатку підготувати поле до засіву. „А що потім?”. Кому я кину м'яч, той повинен швидко і правильно продовжити розповідь.

- Удобрити ґрунт.
- А що потім?
- Зорати поле.
- А що потім?

Хто не може назвати, то кидає м'яч мені без відповіді, вдаряючи м'ячем об підлогу.

(Гра триває доти, доки діти не назвуть останній етап: „Хліб на столі”, або „Хліб у магазині”).

Хліб! Скільки б не мали його люди – завжди говорять про хліб зі щирою повагою, беруть його до рук трепетно і урочисто.

Із хлібом пов'язано багато казок, легенд. Ось послухайте деякі з них...

Шанобливе ставлення до хліба підкреслюють чимало мудрих прислів'їв та приказок. Давайте пригадаємо деякі з них:

Пшениця колоситься – життя веселиться.

Хочеш їсти калачі – не сиди на печі.

Глибше орати – більше хліба мати.

Хліб – батько, вода – мати.

Без хліба – суха бесіда.

Хліб – усьому голова.

А ще є й загадки. Спробуйте відгадати.

По полю бродить

Зерно молотить.

Жне, косить,

Хліба не просить. *(Комбайн).*

Маю жовтий вусок,

Запашний колосок.

Буде з мене мука,

Й паляниця м'яка. *(Пшениця).*

В кожному колосі зерно

Світиться янтарне,

Бо трудились на землі

Люди всі ударно.

Наче сонце на столі

Свіжа паляниця...

То на славу уродила

Золота... *(Пшениця).*

Хоч і не солодкий, та дуже смачний.

Хоч і дешевий, проте дорогий.

Сядемо обідати – він на столі.

Люблять його і дорослі, й малі. (Хліб).

Ще з пелюшок привчали дитину любити і шанувати хліб. Паляниця, за добрим українським звичаєм, мала неодмінно лежати на столі. Дуже пильнували, щоб хліб не падав додолу. А як упаде, слід підняти його, перепросити, поцілувати і з'їсти.

Коли хтось знаходив на дорозі окраєць хліба, не можна через нього переступати. Потрібно підняти, обтрусити і покласти на видному місці – птахам.

За гріх вважалося надкусити і недоїсти шматок.

Крихти зі столу не змітали на долівку, а ретельно збирали.

Будь-яке свято чи обряд не обходився без хліба. Народжується дитина – йдуть із хлібом. Виряджали сина у далеку дорогу – і мати замотувала у рушник окраєць житнього хліба.

Відзначали весілля з хлібом-сіллю та весільним короваєм. Будували хату – неодмінно приходили із хлібом. Гостей зустрічають хлібом-сіллю. Проводжали в останню путь – теж із хлібом-сіллю.

Подивіться на цю красу. Тож порадіймо з вами, що наш насущний у нас на столі.

Віддаймо дяку трударям, що викосили його, перемололи на борошно, рукам, які випекли оці гарні, смачні, рум'яні, схожі на сонце, паляниці.

Хліб – совість наша, хай буде у кожній хаті на столі прикритий вишитим рушником і освячений молитвою нашою. І ніколи не говоріть, що хліб черствий, недобрий. Хліб не буває таким. Бувають невмілі руки, які невдало випечуть його.

Тож вклонімося всій цій святині, щоб одвічно був у кожній хаті, щоб не черствів, не глевків. Бо в народі кажуть: «Коли хліб черствіє, то черствіють наші душі, черствіємо ми».

Ось він, хлібчик духовитий,

З хрустом кірочки смачним.

Ось він – теплий, мов налитий,

Щедрим сонцем золотим.

І на стіл у кожен дім

Завітав, з'явився він.

Хлібе, святий наш хлібе!

Перед тобою голову схилю,

Вустами прихилюсь до тебе, хлібе!

І клятву вимовлю свою.

Клянусь тебе любити ніжно, щиро.

Клянусь, повіки шануватиму тебе!

Пам'ятаймо, що хліб – велика праця. Пам'ятаймо завжди, що хліб – святий. Шануймо його так, як шанували наші бабусі і дідусі.

Гості мої дорогенькі! Добра вам бажаю,

І за добрим звичаєм хлібом пригощаю!

(Діти в українському вбранні пригощають всіх присутніх святковим короваєм, запашними булочками.)

Звучить пісня «Хлеб – всему голова».